

Bloc B – Interpretació, improvisació i creació escènica

Consideracions generals

Aquest quadre i les orientacions de cada bloc de sabers són un exemple de concreció del currículum de Música a partir del Decret 175/2022. Així doncs, els docents de Música poden establir la seva pròpia seqüenciació dels sabers que considerin més adient en funció de les característiques del seu centre i de les necessitats i perfil de l'alumnat, atès que la gradació de sabers s'ha pensat des d'una perspectiva d'aprenentatge progressiu i en espiral. Cal completar aquesta proposta de seqüenciació i gradació amb la lectura de les orientacions del bloc corresponent per ampliar exemples, entendre com desenvolupar-los i valorar del tot la proposta. Caldria assegurar que els sabers essencials [ESS] es treballen en algun moment de l'etapa.

El **bloc B, Interpretació, improvisació i creació escènica**, desenvolupa els sabers que permeten a l'alumnat interpretar, improvisar i crear música, amb l'objectiu de potenciar-ne l'expressió, la creativitat, la comprensió del llenguatge musical i el gaudi individual i col·lectiu. Interpretar amb instruments, amb la veu o amb el cos els permet establir una relació directa amb la música, entendre'n els elements i viure-la com una experiència significativa.

La interpretació és un aspecte fonamental de l'educació musical i ha de ser un dels eixos de treball també a l'etapa d'educació secundària. És una via d'expressió important que desenvolupa habilitats i destreses en els àmbits cognitiu, emocional, social i personal. En l'àmbit cognitiu destaquen la memòria, l'atenció, la concentració, el pensament crític i la coordinació visuomotriu. En l'àmbit social és rellevant el treball en equip, especialment en conjunts vocals o instrumentals, així com l'empatia i l'escolta activa. En l'àmbit personal, afavoreix l'autoconfiança, l'autoestima, la gestió emocional, la persistència, la disciplina i la responsabilitat.

Interpretar és fer sonar música ja creada. Ser competent en interpretació implica tenir habilitats i coneixements per actuar en diversos contextos, segons les característiques de la situació i les expectatives de qualitat, estil i objectiu. Cal ser sensible al resultat sonor i fer un bon ús dels instruments i la veu, de manera que la música a l'aula eduqui l'oïda i la sensibilitat musical i escènica.

El repertori ha de ser significatiu i proper per a l'alumnat, sigui perquè s'apropa a la seva música habitual o perquè l'han treballat a classe i l'han fet seu. Cal promoure la varietat de repertori per afavorir el coneixement de diferents estils musicals.

Pel que fa a la interpretació, cal trobar un equilibri entre la dificultat i el resultat esperat; ha de ser assequible, però alhora, un repte. Això s'aconsegueix personalitzant el material i oferint diferents nivells de dificultat d'execució en una mateixa peça.

La improvisació i la creació també són processos fonamentals per a l'aprenentatge musical, ja que permeten explorar sons i recursos, activar la imaginació sonora i construir música pròpia.

Sota els conceptes d'improvisació i creació s'inclouen totes les activitats en què els sons i les combinacions sonores sorgeixen de la iniciativa individual o col·lectiva, sense reproduir música existent. Ens centrem en la creació musical a l'ESO, no pas l'escènica. Podem identificar diversos processos que afavoreixen el desenvolupament de la competència creativa:

Exploració: moments en què es prova amb la veu o amb instruments per produir sons, melodies, ritmes, harmonies o dinàmiques. Són activitats d'alta implicació i escolta individual o en petit grup, en què l'alumnat dona forma sonora a una idea. Normalment, parteixen d'una consigna, tot i que també poden ser lliures.

Improvisació: l'alumnat inventa la música mentre la interpreta, individualment, en petits grups o amb tota la classe. Ha de mantenir la coherència del discurs musical i, en el cas d'improvisació conjunta, escoltar activament els altres. Les improvisacions poden ser lliures o amb finalitats concretes, com introduir una obra, omplir un espai o crear un ambient sonor.

Composició: procés de fixació del discurs musical a partir de l'exploració i la improvisació i l'anàlisi. Implica prendre decisions de diferent naturalesa, tant reflexives com expressives. A secundària, pot adoptar formes diferents segons si es fa amb instruments analògics o eines digitals. Amb instruments, molt sovint és col·lectiva i inclou passos com escollir el tema, explorar, improvisar, seleccionar idees, interpretar-les, avaluar el que sona i fer-ne la representació gràfica (convencional o no convencional). Amb recursos digitals, el procés presenta unes altres dinàmiques.

Treballar la interpretació, la improvisació i la creació afavoreix la producció sonora: l'alumnat pensa, genera i avalua la música, fent servir un vocabulari específic i aplicant coneixements de manera competencial, activant la intuïció i el criteri estètic. S'experimenta l'escolta activa i es reconeix la necessitat d'escoltar per aprendre.

Finalment, interpretar, improvisar i crear permet viure la música com a experiència social compartida, ja que aquesta vivència afavoreix els vincles i la cohesió social. A l'hora d'abordar aquests sabers, no es pot obviar l'oportunitat que ofereix l'aula de música com a entorn socialitzador i inclusiu, on cada persona aporta un valor únic i tots els membres són complementaris.

Aquest bloc de sabers està íntimament relacionat amb les **competències**:

CE2 Expressar-se musicalment a través d'improvisacions vocals o instrumentals tenint en compte les emocions que provoquen i per desenvolupar la creativitat amb una actitud col·laborativa.

CE3 Interpretar a través de la veu, els instruments i la dansa per explorar les possibilitats creatives, expressives i emocionals i desenvolupar l'autoestima.

CE4 Crear projectes musicals a partir de la veu, els instruments i el cos amb el suport de les eines tecnològiques per desenvolupar oportunitats personals, socials i professionals de manera inclusiva.

Orientacions didàctiques

L'ensenyament de les competències d'interpretació i de creació es planteja com un procés global i progressiu, adaptat a cada etapa del desenvolupament. Aquest enfocament té com a finalitat capacitar l'alumnat per interpretar i crear música de manera expressiva i conscient.

Com hem comentat més amunt, en aquest bloc es potenciaran especialment les activitats d'exploració sonora, la improvisació a partir de diversos pretextos, la creació individual i col·lectiva i l'escolta activa tant de les produccions pròpies com de les dels companys, de manera que es promourà una vivència musical completa, reflexiva i compartida.

A continuació proposem unes orientacions metodològiques generals per a aquest bloc, així com una proposta de gradació dels sabers en diferents nivells de dificultat (quadre posterior):

- **Aprenentatge actiu:** centrar l'ensenyament en la pràctica musical (interpretació, improvisació, creació i escolta).
- **Progressió i globalitat:** planificar un aprenentatge progressiu i integrador de les diferents dimensions musicals.
- **Treball col·laboratiu:** fomentar la cooperació i la creació conjunta per afavorir l'escolta, l'empatia i la responsabilitat compartida.
- **Processos d'autoaprenentatge:** aplicar tècniques elementals.
- **Diversitat de recursos:** utilitzar fonts sonores de tota mena: instruments variats, la veu, el cos, objectes quotidians, eines digitals, etc.

- **Creativitat i expressió:** proposar activitats obertes que estimulin la iniciativa, la llibertat expressiva i la imaginació sonora.
- **Avaluació competencial:** aplicar una avaluació formativa, valorant tant els processos com els resultats, incloent-hi autoavaluació i coavaluació.

Seqüenciació i concreció dels sabers

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
B1 Ús de grafies convencionals i no convencionals en la lectura i l'escriptura musical.	B1.1 Ús de grafies convencionals (partitures amb notació tradicional) i no convencionals (com ara esquemes de colors per indicar intensitat, línies per representar durades o alçades, símbols inventats per indicar timbres o efectes sonors, entre d'altres) en la lectura i l'escriptura musical. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2	B1.1 Ús de grafies convencionals (partitures amb notació tradicional) i no convencionals (com ara esquemes de colors per indicar intensitat, línies per representar durades o alçades, símbols inventats per indicar timbres o efectes sonors, entre d'altres) en la lectura i l'escriptura musical. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2	
B2 Interpretació musical individual i col·lectiva a partir de la descodificació dels elements bàsics del llenguatge musical.	B2.1 Interpretació musical individual i col·lectiva (amb instruments, veu o cos) a partir de la descodificació dels elements bàsics del llenguatge musical: ritme, pulsació, dinàmica,	B2.2 Interpretació musical individual i col·lectiva (amb instruments, veu o cos) a partir de la descodificació dels elements bàsics del llenguatge musical: ritme, pulsació, dinàmica,	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	entre d'altres, de manera dirigida. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A3.1, A3.2, A4.1, A5.1, A7.1, A8.1 C1.1, C1.2, C1.3, C1.4, C2.1, C3.1, C6.2, C6.3, C8.1	entre d'altres, de manera autònoma. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A3.1, A3.2, A4.1, A5.1, A7.1, A8.1 C4.3, C8.1	
B3 Pràctica dels intervals, les escales i els acords musicals en interpretacions, improvisacions i creacions individuals i col·lectives.	B3.1 Exploració dels principis de la improvisació integrant intervals simples (ascendents i descendents), escales diatòniques o pentatòniques, entre d'altres, i acords majors i menors, entre d'altres. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A5.1 C6.1 B3.2 Improvisació i creació sonora integrant intervals simples (ascendents i descendents), escales diatòniques o pentatòniques, entre	B3.2 Improvisació i creació sonora integrant intervals simples (ascendents i descendents), escales diatòniques o pentatòniques, entre	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	d'altres, i acords majors i menors, entre d'altres. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A5.1, A5.2 C6.1 B3.3 Interpretació individual i col·lectiva integrant intervals simples (ascendents i descendents), escales diatòniques o pentatòniques, entre d'altres, i acords majors i menors, entre d'altres. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A5.1, A5.2 C8.1	d'altres, i acords majors i menors, entre d'altres. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A5.1, A5.2 C6.1 B3.3 Interpretació individual i col·lectiva integrant intervals simples (ascendents i descendents), escales diatòniques o pentatòniques, entre d'altres, i acords majors i menors, entre d'altres. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A2.1, A5.1, A5.2 C8.1	
B4 Aplicació de les tècniques elementals per a la interpretació: tècniques vocals, instrumentals i corporals, tècniques d'estudi i de gestió d'emocions en la preparació d'obres i la interpretació individual i col·lectiva.	B4.1 Experimentació de tècniques vocals (afinació, respiració, dicció, entre d'altres), instrumentals (postura, digitació, colpeig segons l'instrument utilitzat) i corporals (moviment, expressió corporal, percussió corporal) en la preparació i	B4.2 Aplicació de tècniques vocals (afinació, respiració, dicció), instrumentals (postura, digitació, colpeig, segons l'instrument utilitzat) i corporals (moviment, expressió corporal, percussió corporal) en la preparació i la interpretació d'obres	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	la interpretació d'obres musicals, tant individual com en grup, tenint en compte la coordinació, l'escolta i l'expressivitat. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A8.1 C4.1, C4.2, C6.2, C8.1 B4.3 Aplicació de tècniques d'estudi adequades (com ara repetició, fragmentació, estudi lent, treball amb metrònom o enregistrament, entre d'altres) per preparar i millorar la interpretació musical. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A8.1 B4.4 Ús d'eines per a la gestió positiva d'emocions (com ara la por escènica, la frustració, la timidesa o la tensió), en la preparació d'obres i	musicals, tant individual com en grup, tenint en compte la coordinació, l'escolta i l'expressivitat. Relació amb sabers d'altres blocs: A8.1 C4.1, C4.2, C6.2 B4.3 Aplicació de tècniques d'estudi adequades (com ara repetició, fragmentació, estudi lent, treball amb metrònom o enregistrament, entre d'altres) per preparar i millorar la interpretació musical. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A8.1 B4.4 Ús d'eines per a la gestió positiva d'emocions (com ara la por escènica, la frustració, la timidesa o la tensió), en la preparació d'obres i la interpretació individual i col·lectiva. [ESS]	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	la interpretació individual i col·lectiva. [ESS]		
B5 Pràctica de les tècniques elementals per a la interpretació: tècniques vocals, instrumentals i corporals, tècniques d'estudi i de regulació de les emocions.			B5.1 Pràctica de les tècniques elementals per a la interpretació: tècniques vocals (afinació, respiració, dicció), instrumentals (postura, digitació, colpeig, segons l'instrument utilitzat) i corporals (moviment, expressió corporal, percussió corporal); tècniques d'estudi (com ara repetició, fragmentació, estudi lent, treball amb metrònom o enregistrament, entre d'altres) i de regulació de les emocions (com ara la por escènica, la frustració, la timidesa o la tensió). [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A8.1 C6.2

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
B6 Interpretació de repertori vocal, instrumental o corporal individual o grupal de diferents tipus de música actual.			B6.1 Interpretació de repertori vocal, instrumental o corporal individual o grupal de diferents tipus de música actual significativa per a l'alumnat (incloent-hi diferents estils i cultures, tant les més comercials com les de consum més minoritari). [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A5.1, A6.1, A8.1 C4.1, C4.2, C8.1
B7 Improvisació guiada i lliure en interpretacions individuals i col·lectives.	B7.1 Improvisació guiada (a partir d'un motiu rítmic, melòdic o harmònic, o bé d'altres pautes o consignes) en interpretacions individuals i col·lectives. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A4.1, A5.1 C6.1	B7.2 Improvisació lliure (de peces senceres o fragments) en interpretacions individuals i col·lectives (amb objectes sonors, instruments, cos, veu o d'altres). [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A4.1, A5.1 C6.1	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
B8 Improvisació guiada i lliure a partir de tècniques vocals, instrumentals o corporals.			B8.1 Improvisació guiada (a partir d'un motiu rítmic, melòdic o harmònic, o bé d'altres pautes o consignes) i lliure a partir de tècniques vocals o instrumentals. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A4.1, A5.1 C6.1
B9 Ús i adaptació del llenguatge musical per mitjà d'aplicacions tecnològiques en projectes musicals i artístics.	B9.1 Ús i adaptació del llenguatge musical per mitjà d'aplicacions tecnològiques en projectes musicals i artístics (per compartir o editar partitures, o per crear peces o elements audiovisuals i multimèdia). Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1 C9.1	B9.1 Ús i adaptació del llenguatge musical per mitjà d'aplicacions tecnològiques en projectes musicals i artístics (per compartir o editar partitures, o per crear peces o elements audiovisuals i multimèdia). Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1 C9.1	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
B10 Composició musical a partir de la veu, el cos, els instruments o les eines tecnològiques.	B10.1 Experimentació dels processos bàsics de composició musical fent ús d'una diversitat de ritmes, melodies, timbres, textures i estructures simples, a partir de la veu, el cos, els instruments i eines tecnològiques (com ara apps de gravació, seqüenciadors, loopers o DAW senzills). [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1 C1.1, C1.2, C1.4, C3.1, C8.1 B10.2 Pràctica dels processos bàsics de composició musical en les diferents fases (generació d'idees, presa de decisions, retroaccions, revisions...), fent ús de ritmes, melodies, timbres i estructures simples, a partir de la veu, el cos, els instruments i eines tecnològiques (com ara apps de gravació, seqüenciadors, loopers o DAW senzills). [ESS]	B10.1 Experimentació dels processos bàsics de composició musical fent ús d'una diversitat de ritmes, melodies, timbres, textures i estructures simples, a partir de la veu, el cos, els instruments i eines tecnològiques (com ara apps de gravació, seqüenciadors, loopers o DAW senzills). [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1 C1.1, C1.2, C1.4, C3.1, C8.1 B10.2 Pràctica dels processos bàsics de composició musical en les diferents fases (generació d'idees, presa de decisions, retroaccions, revisions...), fent ús de ritmes, melodies, timbres i estructures simples, a partir de la veu, el cos, els instruments i eines tecnològiques (com ara apps de gravació, seqüenciadors, loopers o DAW senzills). [ESS]	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1	Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1	
B11 Creació individual o col·lectiva a partir de processos que engloben diferents llenguatges artístics.		B11.1 Creació individual o col·lectiva a partir de processos que engloben diferents llenguatges artístics (com ara la dansa, el teatre, les arts visuals, el vídeo, entre d'altres). Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1, A7.1, A8.1 C8.2	
B12 Creació de productes musicals i audiovisuals a partir de diferents elements i recursos.			B12.1 Creació de productes musicals (peces versionades o de creació pròpia) i audiovisuals (muntatges que integren el llenguatge audiovisual) a partir de diferents elements i recursos. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A3.2, A4.1, A7.1, A8.1

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
			C8.2, C9,1
B13 Edició de partitures senzilles en la creació, la interpretació i la improvisació, amb aplicacions informàtiques.			B13.1 Edició de partitures senzilles de fins a dos instruments, seleccionant clau, compàs i armadura, en la creació, la interpretació i la improvisació (amb suport digital) i amb aplicacions informàtiques (com ara apps de gravació, seqüenciadors, loopers o DAW senzills). Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A3.1, A5.1 C8.2, C9,1
B14 Participació en activitats musicals mostrant les normes socials de comportament adequades			B14.1 Participació en activitats musicals (com a públic-espectador, com a intèrpret i com a creador) mostrant les normes socials de comportament adequades. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs:

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
			A2.1, A8.1 C6.3